

62 כְּבִי יִשְׂרָאֵל לְהִקְרִיב אֶת קַרְבְּנֵיהֶם" (ויקרא ז לח), האמור על כל
 63 הקרבנות, נִפְקָא – יש ללמוד דין זה אף בעולת העוף. מתרצת
 64 הגמרא: אכן בְּרִי נִפְקָה – בחינם נכתב בברייתא דין זה שנלמד
 65 מהיקש, שהרי אין צורך לכך, וההיקש של 'כמשפט' נאמר לשאר
 66 הדברים המבוארים בברייתא, שאינה באה אלא מן החולין
 67 ושעבודתה בימין.

68 עוד שנינו בברייתא, שהוקשה עולת העוף לחטאת בהמה, שכל
 69 מעשיה בימין. מקשה הגמרא: שתהא עולת העוף קריבה בידו
 70 הַיְמִינִית דווקא, הרי מְדַרְבָּה בַּר בַּר הִנֵּה נִפְקָא – יש ללמוד כן אף
 71 לעולת העוף ואין צריכים להיקש. דְּאָמַר רַבָּה בַּר בַּר הִנֵּה אָמַר רַבִּי
 72 שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְוִשׁ, כָּל מְקוֹם בְּתוּרָה שֶׁנֶּאֱמַר בְּעִשְׂתֵּינוּ 'אֲצַבֵּעַ' אוֹ
 73 'בְּחֹנֶה', אֵינָה אֵלָּא יָמִין – כוונת הפסוק בדווקא על יד ימין, שאין
 74 העבודה כשירה אלא בה, והרי בהקרבת עולת העוף נאמר (ויקרא א טו)
 75 'וְהִקְרִיבוּ הַכֹּהֵן, וְכַהֲנֹה' אינה אלא בימין, ומדוע נצרך ההיקש
 76 'כמשפט' ללמד דבר זה. מתרצת הגמרא: וְאֵיךְ – התנא של
 77 הברייתא שדרש כן מ'כמשפט', סבר ש'בְּחֹנֶה' בְּעִיָּא 'אֲצַבֵּעַ' – אין
 78 לדרוש מ'כהונה' לכד שהיא בימין, אלא אם נאמר בה אף 'אצבע',
 79 ואילו 'אֲצַבֵּעַ' לֹא בְּעִיָּא 'בְּחֹנֶה' – בכל מקום שנאמר 'אצבע' אף
 80 אם לא נאמר בו 'כהונה' יש לדרוש שצריך שיהא בימין, וכדעת רבי
 81 שמעון הסובר כן (מנחות ג.). ולכך בעולת העוף שנאמר בה 'כהונה'
 82 בלבד, אין די בכך לדרוש שתהא בימין, ולכך צריך לדרוש כן
 83 מ'כמשפט'.

84 שנינו בברייתא לעיל שלדעת רבי ישמעאל 'כמשפט' היינו כמשפט
 85 חטאת העוף, לומר שצריך למלוק ממול הראיה את העורף, דהיינו
 86 אחורי הצואר. שואלת הגמרא: וְתַנָּא קָמַא וְרַבִּי אֱלֶעָזָר בְּרַבִּי
 87 שְׁמַעוֹן שאינם דורשים 'כמשפט' לדבר זה, שהרי תנא קמא דורש
 88 ש'כמשפט' היינו כמשפט חטאת בהמה, ואף לרבי אלעזר ברבי
 89 שמעון ש'כמשפט' היינו כחטאת העוף, מכל מקום דורש היקש זה
 90 לדין אחר ולא למצות המליקה ממול העורף, אם כן, דין זה שצריך
 91 למלוק עולת העוף מְפּוּלָּה הַעֲוֹרָה מִנָּא לְהוּ – מנין להם. עונה
 92 הגמרא: גְּמָרִי – לומדים הם מ'מליקה' היינו מ'מליקה' חטאת העוף,
 93 ממליקת חטאת העוף, בלימוד 'במה מצינו', שומאחר ונאמר גם
 94 בחטאת העוף וגם בעולת העוף מליקה, ונתפרש בחטאת העוף
 95 שהמליקה היא ממול העורף, יש ללמוד 'מה מצינו' במליקת חטאת
 96 העוף שהיא ממול העורף, אף כל מליקה אינה אלא ממול עורף.

משנה

97 אגב המשנה לעיל, ממשיך התנא לבאר חילוקי דינים בענייני
 98 קרבנות, הכשרים בזה ופסולים בזה. מכל העופות לא הכשירה
 99 התורה לקרבן אלא תורים ובני יונה. המשנה מבארת אימתי הם
 100 כשרים אימתי הם פסולים: הַכֹּשֵׁר בְּתוֹרִין, כשהם גדולים, פְּסוּל
 101 בְּכַבֵּי יוֹנָה, דהיינו שבני שבעה כשרים לקרבן דווקא כאשר הם קטנים.
 102 ואילו הַכֹּשֵׁר בְּכַבֵּי יוֹנָה, כשהם קטנים, פְּסוּל בְּתוֹרִין, דהיינו שתורים
 103 כשרים לקרבן דווקא כאשר הם גדולים. מוסיפה המשנה לבאר:
 104 תְּחִלַּת הַצִּיְהוּב, כלומר כאשר הם מתחילים להביא נוצה צהובה יפה
 105 סביב לצוארם. הַיָּוֶה וְהַיָּוֶה – בין בתורים ובין בכבי יונה, פְּסוּל לקרבן.
 106 שבזמן זה הם יצאו מכלל קטנים, ולכלל גדולים לא הגיעו. ונמצא
 107 שהם פסולים לבני יונה משום גודלם, ולתורים משום קטנם.
 108

גמרא

109 הגמרא מביאה ברייתא המבארת אימתי תורים ובני יונה כשרים: תַּנּוּ
 110 רַבְּנֵי תוֹרִין, כשהם גדולים כְּשֵׁרִים לקרבן, אך כאשר הם קְטַנִּים,
 111 פְּסוּלִים לקרבן. ואילו בְּכַבֵּי יוֹנָה, כשהם קְטַנִּים כְּשֵׁרִים, אך כשהם
 112 גדולים, פְּסוּלִים. נִמְצָא, שהַכֹּשֵׁר בְּתוֹרִין – גדולים, פְּסוּל בְּכַבֵּי
 113 יוֹנָה. ואילו הַכֹּשֵׁר בְּכַבֵּי יוֹנָה – קטנים, פְּסוּל בְּתוֹרִין.
 114 הגמרא מביאה ברייתא המבארת את המקור לדין זה בכתוב: תַּנּוּ
 115 רַבְּנֵי, כאשר נאמר בתורה 'תוֹרִים', הכוונה דווקא גְּדוּלִים, וְלֹא
 116 קְטַנִּים. ואילו שהיה כתוב בפסוק 'תורים' ללמדנו שדווקא גדולים
 117 כשרים, היה מקום להכשיר בדיעבד אף קטנים, משום שְׁכִיבֹל הייתי
 118 לומר, וְהָלֹא דִין הוּא – והרי יש ללמוד מקל וחומר להכשיר בדיעבד
 119 אף קטנים.
 120

1 הכהן אוֹהוּ בְּרֵאשׁ וּבְגוּף של העוף בתוך כף ידו וּמִנָּה את הדם, אַף
 2 כָּאֵן – בעולת העוף הכהן אוֹהוּ בְּרֵאשׁ וּבְגוּף של עולת העוף בתוך
 3 כף ידו וּמִנָּה את הדם.

4 מבררת הגמרא: מֵאֵי קָאָמַר – מה היא כוונת לימוד זה, שהרי לא
 5 מצאנו בחטאת העוף שנאמר בה שיש לאחוז את ראש החטאת ואת
 6 הגוף בתוך כף ידו בשעת ההזאה. מבארת הגמרא: הֲכִי קָאָמַר – כך
 7 היא כוונת רבי אלעזר ברבי שמעון בדרשתו, מַה לְהֵלֵן – בחטאת
 8 העוף כְּשֶׁהוּא אוֹהוּ בְּרֵאשׁ בְּגוּף הוא מִנָּה את הדם, והיינו שאינו
 9 מולק בחטאת העוף אלא סימן אחד ונמצא שהראש אחוז ומחובר
 10 בגוף העוף בשעת ההזאה, אַף כָּאֵן – בעולת העוף כְּשֶׁהוּא אוֹהוּ
 11 בְּרֵאשׁ בְּגוּף הוא מִנָּה את הדם, ואינו מולק את שני הסימנים לגמרי,
 12 אלא מולק רק את רוב הסימנים, ומיעוט הסימנים שלא נמלק מחבר
 13 בין ראש העוף לגוף.

14 המשך דברי הברייתא: וְאִי – אם תאמר, מאחר שהוקשה עולת העוף
 15 לחטאת העוף, יש ללמוד משם לגמרי ולומר מַה לְהֵלֵן – בחטאת
 16 העוף מצותה במליקת סימן אַחַד בלבד, אַף כָּאֵן – בעולת העוף
 17 תהא מצותה במליקת סימן אַחַד, ולא יהא צריך למלוק אף רוב שני
 18 סימנים. לכך תַּלְמוּד לִמְדָּה לִגְבִי עולת העוף הבאה בנדבה (ויקרא א טו)
 19 'וְהִקְרִיבוּ' ולא נאמר 'והקריבו', לומר שאופן הקרבת עולת העוף
 20 שונה מהקרבת חטאת העוף, והיינו שצריך לעשות בה הבדלה
 21 ולמלוק את שני הסימנים, שלא בחטאת העוף שאינו מבדיל בה.
 22 ומבואר שלדעת תנא קמא יש למלוק את כל שני הסימנים וכמו
 23 שדורש מ'מולק והקטיר', ולדעת רבי אלעזר ברבי שמעון אינו מולק
 24 אלא רוב שני סימנים כדי שיהא הראש אחוז בגוף העוף.

25 הגמרא מבררת את דברי הברייתא. מקשה הגמרא: וְתַנָּא קָמַא
 26 הדורש שצריך למלוק את שני הסימנים מ'מולק והקטיר', וְכִי מֵאֲחַר
 27 דְּנִפְקָא לָן – שדורש כן מ'מולק והקטיר', אם כן מה שדורש
 28 בתחילה מ'וְהִקְרִיבוּ' שאין דין עולת העוף כחטאת העוף, לְמַה לִּי –
 29 מדוע צריך פסוק זה לדרשה, הלא יש לדרוש כן מ'מולק והקטיר'.
 30 מתרצת הגמרא: אִי לֹא 'וְהִקְרִיבוּ', הִנֵּה אֲמִינָא – הייתי אומר
 31 שְׁמֵאִי – מהי כוונת הפסוק 'כמשפט', היינו כְּמִשְׁפַּט חֲטָאת הַעֲוֹה,
 32 שכשם שחטאת העוף אינו מבדיל בה את הראש לגמרי במליקת שני
 33 הסימנים, אף עולת העוף אינו מבדיל בה את שני הסימנים, וְאִי – אם
 34 תאמר שאין לדרוש כן מְשוּם שנאמר 'וּמִלֵּק וְהִקְטִיר' ויש לדרוש
 35 שכן יבדיל משום שהוקשה המליקה להקטרה, וכפי שנדרש לעיל,
 36 הִנֵּה אֲמִינָא – היה אפשר לומר שיש לדרוש היקש זה לדין אחר,
 37 לומר מַה הַחֲקִימָה של עולת העוף נעשית בְּרֵאשׁוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ, אַף
 38 הַמְּלִיקָה צריך שתיעשה בְּרֵאשׁוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ, דהיינו למעלה מ'חוט
 39 הסיקרא' ולא במליקת חטאת העוף הנעשית למטה מחוט הסיקרא.
 40 ולכך נאמר 'והקריבו' לומר שבהכרח דין עולת העוף חלוק מחטאת
 41 העוף, וְהַחֲתָא – עתה לאחר דְּכַתֵּב רַחֲמָנָא 'וְהִקְרִיבוּ', ללמד
 42 שחלוקה תורת עולת העוף מחטאת העוף, בהכרח אין לומר
 43 ש'כמשפט' היינו כחטאת העוף שאינו מבדיל בה, אלא 'כמשפט'
 44 היינו כמשפט חטאת בהמה, ועתה דְּרֹשׁ בֵּיה נְמִי הָא – יש לדרוש
 45 מההיקש 'מולק והקטיר' אף דבר זה שהוקשה המליקה להקטרה
 46 לגמרי, לומר שצריך להבדיל בה את כל שני הסימנים כהקטרה
 47 שהראש בעצמו והגוף בעצמו.

48 שנינו בברייתא לעיל (א-ג) שמה שנאמר 'כמשפט' היינו כמשפט
 49 חטאת בהמה, לומר שעולת העוף אינה באה אלא ממעות חולין.
 50 שואלת הגמרא: תַּפְּסַת בְּהֵמָה דְּאֵינָה כָּאֵה אֵלָּא מִן מעות החולין
 51 ולא ממעות מעשר שני, מִנְּלֵן דִּין זה. אָמַר רַב חֲסִדָּא, דְּאָמַר קָרָא
 52 לגבי קרבנות יום הכפורים (ויקרא טו ה) 'וְהִקְרִיב אֹהֶרֶן אֶת פֶּר הַתְּחִטָּא
 53 אֲשֶׁר לוֹ, ויש לדרוש ממה שנאמר 'אשר לו' שהכהן גדול צריך
 54 להביאו ממעות שָׁלוֹ וְלֹא מִמעות תרומת הלשכה שֶׁל צִבּוּר, וְלֹא
 55 מִמעות שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שברשותו. ואף לדעת רבי יהודה הסובר
 56 (קידושין נב) שמעשר שני ממון הדיוט הוא, מכל מקום מיעט הפסוק
 57 שצריך שיהא הפר ממעות חולין ולא ממעות אלו. ומפר החטאת של
 58 יום הכפורים לומדים לכל החטאות שאינן באות אלא מן החולין.

59 עוד שנינו בברייתא, שהוקשה עולת העוף לחטאת בהמה שאינה
 60 באה אלא ביום. מקשה הגמרא: דִּין זה שְׁפִיּוּם ולא בלילה, אין צריך
 61 ללמוד כן לעולת העוף מחטאת הבהמה, שהרי מִ'פִּיּוּם צִוּוּתוֹ אֶת

59 כלומר משיתחילו להצדיח.
 60 התבאר בסוגיא, שבני יונה פסולים לקרבן משעה שיציהבו. כעת
 61 הגמרא מביאה ברייתא המבארת מאימתי הם כשרים לקרבן: **תני**
 62 **יעקב קרחה, מאימתי בני יונה כשרים**, שהרי ביום שנולדו מאוסים
 63 הם ואינם כשרים לקרבן. עונה הברייתא: **משיעלעו**. מבארת הגמרא:
 64 **הוא** – יעקב קרחה **תני לה** – שנה את המשנה מפי רבו, **והוא אמר**
 65 **לה** – פירש אותה מדעתו, שכונת הברייתא 'משיעלעו', הוא מלשון
 66 הפסוק (איוב לט ז) **ואפרהיו יעלעו דם**, והיינו משעה שיהא דם מצוי
 67 בבשרם. מבררת הגמרא: **אימת – אימתי הוא זמן זה**. עונה הגמרא:
 68 **אמר אביי, מבי שמיט גרפא מיניה** – משעה שאם תישטמ ממנו
 69 אחת מכנפיו, **ואתי דמא** – יצא במקומו דם.
 70 התבאר בסוגיא, שתורים ובני יונה פסולים בתחילת הציהוב. רבי
 71 זירא דן בגדר פסול זה: **כני רבי זירא, האומר 'הרי עלי להביא קרבן**
 72 **עולה, מן התורים או מן בני היונה'** כלומר מאיזה מהם שארצה,
 73 **והביא תחלת הציהוב שפוח ושפוחה**, כלומר שהביא גם תורים וגם
 74 בני יונה כשהם בתחילת הציהוב, **מהו**, האם יצא ידי חובת נדרו או
 75 לא. ומבאר רבי זירא את צדדי הספק, האם מזה ששינו במשנה לעיל
 76 (ע"א) שתחילת הציהוב בזה ובוזה פסול, הוא משום **דפסיקא הוי** –
 77 שבזמן זה של תחילת הציהוב, הם ספק גדולים ספק קטנים, ולכן
 78 מספק הם פסולים לקרבן (בתורים, שמא קטנים הם. ובבני יונה, שמא
 79 גדולים הם). ולענין הנודר, אם נדר להביא תורים לא יצא, שמא
 80 קטנים הם, וכן הנודר בני יונה לא יצא, שמא גדולים הם. אבל כאן
 81 שנדר להביא מאיזה שירצה, יכול להביאם בתחילת הציהוב **נפיק**
 82 – ויוצא הוא בכך ידי חובתו ממה נפשך, שאם קטנים הם, יוצא הוא
 83 על ידי בני היונה, ואם גדולים הם, יוצא הוא על ידי התורים. **או**
 84 **דילמא** שהטעם שתחילת הציהוב פסול בשניהם, הוא משום **דבריה**
 85 **הוי** – בזמן זה של תחילת הציהוב, אינו נחשב לא לגדול ולא לקטן,
 86 אלא בריה בפני עצמה הוא, שיצא מכלל קטן, ועדיין לא הגיע לכלל
 87 גדול. ופסול לקרבן הוא בודאי, שאינו לא גדול (הכשר בתורים) ולא
 88 קטן (הכשר בבני יונה). ולענין הנודר, **לא נפיק** – אינו יוצא ידי חובתו
 89 במה שהביא את שניהם בתחילת הציהוב, משום שהם אינם כשרים
 90 ללא בתורת תורים, ולא בתורת בני יונה.
 91 רבא מביא ראייה לפשוט את הספק של רבי זירא: **אמר רבא, תא**
 92 **שמע, שנינו בברייתא לעיל, שדורשים מהפסוק** (ויקרא א יד) **מן**
 93 **התורים** ולא כל התורים, וכן לענין בני היונה, ולמדנו מכך **פרט**
 94 **לתחילת הציהוב שפוח ושפוחה שפסול**. ומכך שהוצרכנו ללמוד
 95 מפסוק מיוחד לפסול בתחילת הציהוב, יש להוכיח שתחילת הציהוב
 96 הוא בריה בפני עצמה. שהרי **אי אמרת בשלמא** – מובן הדבר אם
 97 נאמר שהפסוק בא ללמדנו שתחילת הציהוב **פריה הוי, שפיר** – מובן
 98 מדוע צריך פסוק מיוחד ללמדנו שהם פסולים. שהרי הוצרך הכתוב
 99 ללמדנו זאת, כיון שיש בזה חידוש, כגון בנידון כאן שנדר להביא מן
 100 התורים או מן בני היונה, שמלמדנו הכתוב בזה, שאינו יוצא ידי
 101 חובתו באופן זה [אף שהיה מקום לומר שיוצא ידי חובה בודאי ממה
 102 נפשך, כפי שהתבאר לעיל].
 103 **אלא אי אמרת ספיקא הוי** – אך אם תאמר שטעם הפסול בתחילת
 104 הציהוב הוא משום שהם ספק גדולים ספק קטנים, ובנידון כאן הוא
 105 יוצא ידי חובתו על ידי שהביא משניהם בתחילת הציהוב (ממה
 106 נפשך, כמבואר לעיל), ואין הפסוק בא למנוע אלא באופן שנדר
 107 להביא רק תורים, או רק בני יונה, שבכל אחד מהאופנים הללו אינו
 108 יכול להביא תחילת הציהוב, משום שהם ספק גדולים ספק קטנים,
 109 **איצטרף קרא למעוטי ספיקא** – וכי הוצרך הפסוק ללמדנו מה הדין
 110 בספק גדולים ספק קטנים, והלא כלפי שמים לא שייך ספק, ואם הם
 111 ודאי גדולים, יביאם בתורת תורים, ואם הם ודאי קטנים, יביאם
 112 בתורת בני יונה. ומכיון שאין הדבר פשוט לא לכאן ולא לכאן, מדוע
 113 היה מקום להכשירם, והלא הפסול הוא משום שיש לנו ספק שמא
 114 לא יצא נדרו, אולם כלפי שמים ודאי יוצא ממה נפשך [לצד שהוא
 115 ספק]. אלא מכך שהוצרכנו ללמוד מפסוק מיוחד לפסול בתחילת
 116 הציהוב, יש להוכיח שתחילת הציהוב הוא בריה בפני עצמה.

1 **ומה בני יונה, שלא הוכשרו בגדולים**, שהרי משמעות הכתוב 'בני
 2 יונה' היינו קטנים דווקא וואף בדיעבד אינם כשרים, כפי שתדרוש
 3 הגמרא להלן, ומכל מקום **הוכשרו בקטנים** אף לכתחילה, **תורים**
 4 **שהוכשרו בגדולים** לכתחילה, **אינו דין שהוכשרו בקטנים** על כל
 5 פנים בדיעבד. ולפיכך היינו מכשירים בדיעבד אף תורים קטנים.
 6 **תלמוד לומר** – מלמדנו הכתוב (ויקרא א יד) **'תורים'**, שמשמעותו
 7 דווקא גדולים, **ולא קטנים**.
 8 ממשכה הברייתא לבאר לענין בני יונה: כאשר נאמר בתורה (שם)
 9 **'בני יונה'**, הכוונה דווקא **ולא גדולים**. **שיכול הייתי לומר,**
 10 **והלא דין הוא** – והרי יש ללמוד מדין קל והומר להכשיר בדיעבד אף
 11 גדולים, **ומה תורים, שלא הוכשרו בקטנים**, שהרי משמעות הכתוב
 12 'תורים' היינו גדולים, מכל מקום **הוכשרו בגדולים, בני יונה**
 13 **שהוכשרו בקטנים** לכתחילה, **אינו דין שהוכשרו בגדולים** בדיעבד.
 14 ולפיכך היינו מכשירים בדיעבד אף בני יונה גדולים. **תלמוד לומר** –
 15 מלמדנו הכתוב, **'בני יונה'**, שמשמעותו דווקא **קטנים, ולא גדולים**.
 16 הגמרא מבארת את אופן הלימוד מהפסוק. מבררת הגמרא: **מאי**
 17 **תלמודא** – מאיזה פסוק אנו למדים כן. כלומר, אמנם אכן משמעות
 18 הפסוק 'בני יונה' משמע דווקא קטנים, אך מזה ההכרח לומר שדבר
 19 זה הוא לעכב, שבני יונה גדולים פסולים אף בדיעבד. עונה הגמרא:
 20 **אמר רבא, דבר זה נלמד מכך שבכל המקומות שהזכירה התורה**
 21 **'תורים או בני יונה'**, כתבה התורה 'בני' רק לגבי בני יונה, ולא לגבי
 22 תורים. ואילו בני יונה גדולים, (או תורים קטנים) היו כשרים, **לא**
 23 **ל'שתמיט קרא ולכתוב** – לא יתכן שהפסוק היה נשטמ מלכתוב לכל
 24 הפחות במקום אחד להיפך, **מן בני התורים או מן היונה**, והיינו
 25 למדים מכך שתורים קטנים וכן בני יונה גדולים כשרים. ומכך שבכל
 26 מקום כתבה התורה 'בני' לענין יונה, ולא לענין תורים, מוכח שבני
 27 יונה כשרים דווקא בקטנים.
 28 מקשה הגמרא: **אימא** – שמא נאמר, שדווקא לענין בני יונה, **דכתב**
 29 **בהו ההמא 'בני'**, שמשמע לעכב, לגביהם נלמד **שקטנים אין** – כן,
 30 כלומר כשרים, אבל **גדולים לא** כשרים לקרבן. אולם לענין **תורים**
 31 **שלא כתבה התורה** לגביהם שום לימוד לעכב שדווקא גדולים
 32 כשרים, יהיה הדין **כעני** – אם ירצה להביא גדולים, **לייתי** –
 33 שיביא, וכן **אי כעני** – אם ירצה להביא **קטנים, לייתי** – שיביא.
 34 מתרצת הגמרא: הטעם שתורים קטנים פסולים, הוא משום שיש
 35 לדרוש 'תורים' **דומיא ד'בני יונה'** – צריכים אנו לדמות את דין
 36 שניהם, מאחר והתורה הסמיכה את התורים לבני היונה בפסוק.
 37 ולפיכך יש לדרוש, **מה** – כשם שבני יונה, **קטנים אין** – כן, כלומר
 38 כשרים לקרבן, אבל **גדולים לא** כשרים, **אף תורים, גדולים אין** –
 39 כן, כלומר כשרים לקרבן, אבל **קטנים לא** כשרים. שיש ללמוד,
 40 שכמו שהתורה לא הכשירה בני יונה בהכשר התורים (דהיינו
 41 גדולים), כך לא הכשירה תורים בהכשר בני היונה (דהיינו קטנים).
 42 במשנה לעיל (ע"א) שנינו 'תחילת הציהוב בזה ובוזה פסול'. הגמרא
 43 מביאה ברייתא המבארת דין זה. תחילה מבארת הברייתא את
 44 המקור לדין זה בכתוב: **תנו רבנן, יכול הייתי לומר לומר שיהו כל התורים**
 45 **משעה שיצאו מכלל קטנים, וכל בני היונה כל זמן שלא באו לכלל**
 46 **גדולים, כשרים לקרבן**. **תלמוד לומר** (שם) **והקריב מן התורים וגו'**,
 47 שמשמע דווקא חלק מן התורים כשרים, **ולא כל התורים**. וכן נאמר
 48 לענין בני יונה (שם) **או מן בני היונה**, שמשמע דווקא חלק מן בני
 49 היונה כשרים, **ולא כל בני היונה**. ומזה יש ללמוד **פרט** – למעט אופן
 50 שהגיעו **לתחילת הציהוב** – כאשר הם מתחילים להביא נוצה צהובה
 51 יפה סביב לצוארם, **שפוח ושפוחה** – בין בתורים ובין בבני יונה, **שפסול**
 52 לקרבן. שבזמן זה הם יצאו מכלל קטנים, ולכלל גדולים להגיעו.
 53 ונמצא שהם פסולים לבני יונה משום גדולים, ולתורים משום קטנים.
 54 כעת הברייתא מבארת אימתי תורים ובני יונה כשרים לקרבן, ואימתי
 55 הם פסולים. מבררת הברייתא: **מאימתי התורים כשרים, ועונה,**
 56 **משפוחה** – משעה שיהיו כנפי גופן גדולים ואדומים, וצבעם כצבע
 57 הזהב.
 58 מוסיפה הברייתא לברר: **מאימתי בני יונה פסולים, משפוחה** –